

Fællesskabende didaktikker.

Sommerferien er slut, eleverne vender tilbage til det klassefællesskab, som de er en del af. I den forbindelse kan fællesskabende didaktikker være en måde at arbejde kontinuerligt med klassens generelle trivsel. Klasse trivsel kan benyttes som en måde at få indblik i klassens gruppedynamikker, og dermed understøtte læreren i sammensætningen af grupper, makkerpar og siddepladser.

God trivsel og tryghed i et klassefællesskab bidrager til et bedre undervisnings- og læringsmiljø. Med en fællesskabende didaktik kan du både indtænke det sociale fællesskab og undervisningssituationen på en og samme tid. Den fællesskabende didaktik rummer en samtænkning af undervisning, faglighed og udvikling af elevernes sociale kompetencer i et fællesskab.

Fællesskabende didaktik: Handler om *det fælles, det skabende og didaktikken.*

Det fælles: Det sociale fællesskab er udtryk for et grundlæggende menneskeligt behov for at høre til sammen med andre.

Det skabende: Man skaber og lærer i et fællesskab.

Det didaktiske: Et fokus på deltagelsesmuligheder for alle elever og fokus på sociale dynamikker. Hvordan kan elevernes styrker og forcer bidrage til undervisningen? På hvilke måder kan eleverne give hinanden feedback og stille hinanden opgaver?

Fællesskabende didaktikker arbejder ud fra et princip om, at sociale og fællesskabende aktiviteter *ikke* er noget, der foregår parallelt med undervisningen, men er noget, der indtænkes i den måde undervisningen tilrettelægges på.

Det handler om at tænke arbejdet med klassens sociale liv ind i den daglige undervisning gennem fællesskabende didaktikker, hvor eleverne er en del af et lærende fællesskab.

Når børn starter i skole bliver de en del af en social kontekst, som først giver mening for det enkelte barn, når barnet kobler sig til læringsfællesskabet kropsligt og intellektuelt.

Fællesskabende didaktik tilbyder et blik på undervisningen, hvor fællesskabet aktivt tænkes ind i arbejdet med fagene.

Fokus bliver på elevernes værdige og aktive deltagelsesmuligheder og de dynamikker, gruppen indeholder.

Fællesskabende didaktik udgøres ikke af en række faste greb og tilgange, men er afhængig af den konkrete situation og sammenhæng. Det er til gengæld muligt at indtænke en række elementer i planlægningen og organiseringen af undervisningen. Fra EMU lyder anbefalingen således:

Sådan kan du bl.a. tage ansvar for klassens fællesskab og sociale trivsel:

- **Giv grundige instruktioner**, som viser eleverne, at det ligger dig på sinde, at de forstår, hvad de skal og kan føle sig kompetente i opgaven. Sørg for at målene med undervisningen tydeliggøres.
- **Rammesæt opgaver**, så det er muligt for eleverne at arbejde på forskellige måder med det faglige indhold, der modsvarer de forskellige elevers faglige forudsætninger.
- **Skab eller fasthold genkendelige rutiner** – det øger trygheden for eleverne, så der er overskud og energi til opgaverne og samarbejdet frem for de varierende måder at gøre ting på. Koordinér helst i klassens samlede lærerteam.
- **Påtag dig altid ansvaret for gruppedannelser og makkerpar** – og forklar eleverne hvilke kriterier, der ligger bag. Når eleverne selv danner grupper, øges utrygheden omkring de sociale relationer og angsten for ikke at blive valgt.
- **Lav øvelser/opgaver, der handler specifikt om det at samarbejde.** Se især side 160 i teksten "Klasseledelse som indgang til at modvirke mobning", der linkes til nedenfor.
- **Brug fejl og misforståelser som læringspotentiale** – fremhæv evt. dine egne og vov at gøre grin med dig selv som lærer/voksen. Vær et forbillede, og tydeliggør at det er okay at begå fejl.
- **Brug humor og skab rum for fælles grin** – men undgå sarkasme og vær opmærksom at ingen udstilles ufrivilligt.

Kilde: <https://emu.dk/grundskole/corona-gode-raad-til-undervisning/faellesskab-og-trivsel/opmaerksomhed-paa>

Brug **Klassetrivsel** til at blive klogere på klassens sociale dynamikker gennem trivselsundersøgelser og brug **gruppedannelsesværktøjet** til at sammensætte gode grupper og dermed understøtte den fællesskabende didaktik.

Læs mere om fællesskabende didaktikker i nedenstående links.

- <https://www.ucn.dk/Files/Billeder/ucn/Kurser-og-videreuddannelser/F%C3%A6llesskabende-didaktikker-og-fleksible-l%C3%A6ringsmilj%C3%B8er-BUTM.pdf>
- <https://blog.folkeskolen.dk/blog-forskning-lisser-rye-ejersbo/faelleskabende-didaktikker/151825>
- <https://emu.dk/grundskole/corona-gode-raad-til-undervisning/faelleskab-og-trivsel/opmaerksomhed-paa>
- https://www.saxo.com/dk/dialogisk-paedagogik_olga-dystheingunn-johanne-nesspreben-olund-kirkegaard_haefet_9788772044323